Data publikacji: 19-12-2013

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA

Warszawa, dnia 18 grudnia 2013 r. **Druk nr 534**

KOMISJA ŚRODOWISKA

Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Środowiska wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Michał Wojtczak.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodnicząca Komisji
Środowiska
(-) Jadwiga Rotnicka

projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków

Art. 1. W ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm.[1)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:
   a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
      „5) przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną;”,
   b) w pkt 8 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
      „ścieki – wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych, do wód lub do ziemi:”;
2) w art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
   „2. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania instalacji wewnętrznych w nieruchomości, przyłącza wodociągowego lub instalacji wewnętrznych i przyłącza kanalizacyjnego z urządzeniem pomiarowym włącznie.”;
3) w art. 6 w ust. 3:
   a) uchyla się pkt 3 i 5,
   b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:
      „6) okresu obowiązywania umowy, a także przyczyn, terminu i trybu jej wypowiedzenia.”;
4) w art. 8:
   a) w ust. 1 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
      „5) odbiorca usług, pomimo pisemnego wezwania, uniemożliwia pracownikowi przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego montaż lub wymianę wodomierza głównego.”,

---

[1)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2012 r. poz. 951 i 1513.

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W przypadku ustania przyczyn odcięcia dostaw wody albo zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego, odbiorca usług ponosi koszty związane z przywróceniem możliwości dalszego dostarczania wody lub odprowadzania ścieków.”;

5) w art. 15 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przyłącze wodociągowe lub kanalizacyjne nie może być przedmiotem roszczenia określonego w odrębnych przepisach, przysługującego osobie, która wybudowała urządzenia z własnych środków i jest ich właścicielem, kierowanego przeciwko przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu.”;

6) w art. 27 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku, gdy ilość odprowadzanych ścieków nie jest mierzona przez urządzenie pomiarowe, jako podstawę ustalenia ilości ścieków przyjmuje się ilość wody dostarczonej przez przedsiębiorstwo do nieruchomości.”;

7) uchyla się art. 31.

Art. 2. Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne dostosują umowy zawarte z odbiorcami usług do wymagań określonych przepisami ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zwana dalej „ustawą zaopatrzeniową”, w systemie prawnym funkcjonuje już 12 lat. Niejednolita praktyka orzecznicza sądów w zakresie stosowania jej przepisów, a także poglądy doktryny oraz postulaty zgłaszane w związku z ochroną interesów konsumentów wymuszają potrzebę jej zmiany – wyznaczając jednocześnie kierunki zmian.

Zasadniczym problemem ustawy zaopatrzeniowej jest definicja przyłącza kanalizacyjnego, zwanego dalej „przyłączem”, będąca przyczyną problemów interpretacyjnych oraz przedmiotem licznych, często odmiennych orzeczeń sądowych i decyzji organów, a także brak jej spójności z definicją przyłącza wodociągowego.

W świetle obowiązujących przepisów definicja przyłącza przewiduje dwa punkty graniczne pomiędzy przyłączem a siecią: studzienka kanalizacyjna i granica nieruchomości, z tym zastrzeżeniem, że to drugie kryterium ma charakter posiłkowy.

Zdaniem wnioskodawców obecnie funkcjonująca definicja przyłącza nie sprzyja rozwojowi infrastruktury, jak również realizacji budownictwa jednorodzinnego i deweloperskiego, a także budownictwa spółdzielczego. Wprowadzona granica przyłącza i pozostające z nią w związku inne regulacje ustawy zaopatrzeniowej dzielą obowiązki budowy infrastruktury pomiędzy podmioty publiczne: gmina i przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne i podmioty prywatne – inwestorzy. W chwili obecnej kompleksowa realizacja inwestycji uzależniona jest od tego, czy podmioty publiczne będą wykonywały swoje obowiązki w zakresie budowy sieci. W istocie zatem prawidłowość realizacji inwestycji zależy od tego, kiedy i w jakim zakresie, i w jaki sposób wskazane powyżej podmioty będą wykonywać swoje zadania związane z budową sieci. Projektodawcy podkreślają, że obecnie (jak wskazuje praktyka) taka bariera hamuje realizację inwestycji i uzależnia jej zakończenie od tego jak zachowają się podmioty publiczne.

Niejednolita praktyka orzecznicza w przedmiocie interpretacji granicy przyłącza przyniosła także negatywne skutki w obszarze realizacji inwestycji przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych. Nie mając pewności co do interpretacji traktowały one koszty przyłączy jako koszty niekwalifikowane. W efekcie powodowało to zbędne zwiększenie udziału własnego w przedsięwzięciach inwestycyjnych związanych z gospodarką wodno-

ściekową dofinansowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Regionalnego Programu Operacyjnego lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Proponowane w projekcie rozwiązanie odrywające pojęcie przyłącza kanalizacyjnego od jego aspektów granicznych pozwala osiągnąć cel, jakim jest uelastycznienie procesu inwestycyjnego. Inwestor nie musiałby oczekiwać, aż podmiot publiczny wykona sieć i będzie miał możliwość samodzielnego działania poprzez wybudowanie odcinka łączącego jego instalację wewnętrzną z istniejącą już siecią.

Problem braku elastyczności jest szczególnie widoczny w przypadku budownictwa jednorodzinnego, kiedy to odbiorcy indywidualni często muszą oczekiwać, aż zostanie wybudowana sieć, aby dopiero po wybudowaniu sieci móc się do niej przyłączyć.

Projektodawcy podkreślają, iż ochrona konsumentów, jako wartość konstytucyjnie chroniona wymaga tego, aby w maksymalnym stopniu uniezależnić przyłączenie się do sieci od realizacji inwestycji przez podmioty publiczne.

Zgodnie z art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, konsumenci znajdują się pod szczególną ochroną władz publicznych. Jak przyjmuje się w piśmiennictwie ochrona ta może przejawiać się na rożnych płaszczyznach. Jedną z takich płaszczyzn jest płaszczyzna legislacyjna. Działania prawodawcy powinny zmierzać do maksymalizacji ochrony interesów konsumentów. Maksymalizacja powinna skłaniać ustawodawcę do tego, aby konsument miał zapewnione zaspokojenie podstawowych potrzeb, w tym również polegających na dostarczaniu wody i odprowadzaniu ścieków. W obecnym stanie prawnym proces przyłączenia się do sieci jest w istotnym stopniu uzależniony od stanowiska przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego i od obiektywnych okoliczności, na które konsument nie ma wpływu.

Zdaniem autorów projektu przyjęcie elastycznej definicji przyłącza powoduje taki skutek, że konsument będzie mógł wybudować przyłącze bez potrzeby oczekiwania, aż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne lub też gmina wybudują sieć.

Przyjęcie proponowanej definicji przyłącza kanalizacyjnego spowoduje także, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie będą obciążać wszystkich pozostałych odbiorców usług kosztami przyłączenia jednego przyłączającego się do sieci odbiorcy. Nadto koszty, jakie będą musiały ponieść osoby ubiegające się o przyłączenie do sieci, których to nieruchomości sąsiadują ze sobą, będą kształtować się na zbliżonym poziomie, niezależnie od

posadowienia lub nie na którejś z nich studzienki kanalizacyjnej, co w przypadku obecnie obowiązującej definicji ma zasadnicze znaczenie.

W opinii projektodawców praktyka orzecznicza Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) pokazuje, iż obszarem wymagającym zainteresowania jest umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. W szeregu orzeczeń wskazuje się, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie zawsze właściwie konstruują wskazaną umowę oraz że dochodzi do naruszeń uprawnień konsumentów. Źródło problemu w znacznej mierze stanowi niewłaściwe konstruowanie przepisów umowy dotyczących przyczyn i trybu jej wypowiedzenia. W obecnym kształcie ustawa zaopatrzeniowa obliguje strony, aby w umowie określiły odpowiedzialność za niedotrzymanie warunków umowy, w tym jej wypowiedzenia. Ustawa nie gwarantuje konsumentom należytej ochrony, gdyż właściwie nie określa przyczyn wypowiedzenia tejże umowy. Nie daje również żadnych instrumentów do tego, aby strony samodzielnie ustalały przyczyny wypowiedzenia. Stąd też w pełni zasadna jest zmiana obligująca do ustalania w umowie o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków trybu i przyczyn jej wypowiedzenia. Wprowadzi to jasność rozwiązań umownych, stabilność stosunku obligacyjnego, przewidywalność zachowania się stron umowy, a nade wszystko będzie służyło ochronie konsumentów. Nie bez znaczenia jest również to, że zaproponowane rozwiązanie uelastyczni nieco stosunki między stronami i pozwoli uwzględniać zindywidualizowaną sytuację odbiorcy usług.

Z punktu widzenia ochrony konsumentów, bardzo istotnym elementem jest jasność sytuacji dopuszczalnego rozwiązania umowy służącej zaspokajaniu indywidualnych potrzeb konsumenta. Konsument powinien mieć jasno wskazane w umowie okoliczności i przyczyny, kiedy to umowa może zostać wypowiedziana, zarówno przez niego, jak i przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Problemem, który występuje w praktyce jest również obowiązek utrzymania przyłączy. Kwestia ta może być przedmiotem umowy zawieranej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne z odbiorcą usług. Dla prawidłowego kształtowania stosunków obligacyjnych konieczne jest, aby obowiązek utrzymania tych urządzeń obciążał odbiorcę usług, niezależnie od tego czy jest on posiadaczem tych urządzeń czy nie. Autorzy projektu (mając na względzie obecną praktykę sądową w tej dziedzinie) podkreślają, że niekiedy odbiorcy usług są pozbawieni możliwości zawierania umowy z przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym dotyczącej utrzymywania przyłączy tylko z tego względu, że nie są ich

posiadaczami. Z punktu widzenia ochrony praw konsumentów jest zatem konieczne, aby umożliwić ochronę swoich interesów dotyczących przyłączy – każdemu odbiorcy usług, niezależnie od tego czy jest on posiadaczem tych przyłączy, czy też nie.

Projektodawcy podkreślają, iż niezbędne jest również ujednolicenie zasad obliczania należności za dostarczaną wodę i odprowadzane ścieki. Na gruncie obowiązujących przepisów ustawy zaopatrzeniowej istnieją dwa sposoby ustalania takich należności: według pomiarów i ryczałtowy. System ryczałtowy ma pełnić jedynie rolę uzupełniającą do systemu pomiarowego. System pomiarowy gwarantuje bowiem, iż odbiorca usług zapłaci rzeczywiście za świadczone usługi, a więc za tyle wody, ile pobrał i za tyle ścieków, ile odprowadził. System ryczałtowy zaś nie zawsze odzwierciedla ilość świadczonych usług.

Autorzy projektu proponują również usunięcie z ustawy zaopatrzeniowej regulacji przewidującej, że osobie która z własnych środków wybudowała urządzenie wodociągowe lub kanalizacyjne, przysługuje roszczenie o ich odpłatne nabycie w drodze umowy przez gminę.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Zdaniem projektodawcy zaproponowany standardowy okres vacatio legis jest wystarczający z punktu widzenia zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji, zasada zapewnienia odpowiedniego okresu dostosowawczego).

Projekt ustawy nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektowanej ustawy pozostaje poza obszarem regulacji prawa Unii Europejskiej.

……

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

…….....